

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

16 Quibus modis virginitas amittatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

continentiam præstent; ac proinde in potestate illorum est habere donum continentie in actu secundo, si ex parte sua collaborare, & idonea remedia adhibere voluerint; vt docet D. Chrysostr. supra Homilia 63. in Mathæum, Hieronymus in cap. 19. Mathæi, Augustinus lib. 6. confessionum, cap. 11. in fine.

Remedia
contra ten-
tationes
carnis ex
parte no-
stra.

Remedia autem quæ ex parte sua adhibere debent, potissimum sunt tria; oratio, ieiunium, & feminarum deuotio. cum enim tentationes carnis oriantur vel ex suggestione diaboli, vel ex redundantia cibi & potus, vel ex feminarum aspectu & consuetudine; contra primum adhibenda oratio, (sub qua comprehendimus etiam Sacramentorum, præsertim sanctissimæ Eucharistiæ, vsum: hoc enim est frumentum electorum, & vinum germinans virgines, Zachariæ 9.) Contra secundum, ieiunium. Contra tertium, vitatio aspectus & nimia familiaritas feminarum. quibus ex parte nostra adhibitis, non decrit donum continentie in actu secundo, quo facili negotio continentiam præstemus.

DUBITATIO XVI.

Quibus modis virginitas amittatur.

112 Dico Primò, Virginitatis virtutem amitti omnibus illis modis, quibus amittitur castitas: quia re ipsa ab hac non distinguitur, sed solum ratione & connotato, vt dictum est. vnde etiam desiderijs turpibus perditur: quod confirmatur ex D. Augustino lib. 1. de Ciuit. cap. 18. vbi docet, etiam corporis sanctitatem amitti per consensum in opus turpe. Idem dicendum de morosa delectatione.

113 Petes, An etiam voluntate nubendi? Respondeo, Ipsam virtutem virginitatis amitti, quia hæc in proposito abstinenti perpetuò etiam à concessa voluptate consistit. Virginitas tamen amitti vulgò non dicitur; quia manet corporis integritas, atque adeò ipse status, qui communiter nominatur virginitas.

114 Dico Secundò, Non amitti violatione carnis, si hac nullo modo est voluntaria. est communis sententia DD. quam pulchrè docet D. Augustinus supra: Quis, inquit, sana mente putauerit se perdere pudicitiam, si forte in apprehensa vel oppressa carne sua exerceatur & expleatur libido non sua? Si enim hoc modo pudicitia perit, profectò pudicitia virtus animi non erit, nec pertinebit ad ea bona, quibus rectè viuunt, sed in bonis corporis numerabitur: qualia sunt vires, pulchritudo, &c. Si autem animi bonum est, etiam oppresso corpore non amittitur. & infra: Et ideo cum eis (concupiscentiis) non cedere in concussa intentione persistit, nec de ipso corpore perit castitas, quia eo sanctè vitendi perseverat voluntas, & quantum in ipso est, etiam facultas.

Petes, An ergo talis virgo, quæ vi oppressa fuit, possit accipere velum consecrationis?

115 Respondeo, Si ipsa est certa, se nullo modo delectationi illi consensisse, & res est occulta, videtur posse consecrari: nam vt ait D. Thomas art. 1. ad 3. si contingat præter animi propositum aliquo casu membri integritatem corrumpi, non magis præiudicat virginitati, quam si manus vel pes corrumpatur. vnde talis potest dicere se incorruptam, nimirum corruptione voluntaria. Confirmatur ex D. Augustino supra, vbi dicit, tali virgi-

ni nihil de corporis sanctitate periisse: camq; parem facit illi, cuius integritatem obstruxit, ex iusta causa, manu velut explorans casu, dum inspicit, perdidit: atqui non est dubitandum hanc posse velari: ergo & illa poterit.

Nec obstat decretum Leonis, quod refertur capit. Illæ autem. 32. q. 5. quia loquitur quando res erat notoria: tunc enim ob suspicionem consensus, & indecentiam externam non sunt velandæ. Deinde non tam videtur esse præceptum, quam consilium; sic enim ait: Illæ autem famule Dei, quæ integritatem pudoris oppressione barbarica perdidit, laudabiliores erunt in humilitate ac verecundia, si se incontaminatis non audeant comparare virginibus. quamuis enim omne peccatum ex voluntate nascatur, & potuerit corruptione carnis mens inuita non pollui; minus tamen hoc illis oberit, si quod potuerunt animo non amittere, se dolent vel corpore perdidisse.

Dico Tertio, Si violatio integritatis vel puritatis carnis fuit voluntaria, amittitur virginitas irreuerabiliter. est communis sententia DD. D. Thomæ ar. 3. ad 3. Caietan. ibidem. & colligitur ex D. Hieronymo, Epist. 22. quæ est ad Eustochium, de custodia virginitatis: Audenter loquar, cum omnia possit Deus, suscitare virginem non potest post ruinam: valet quidem liberare de pena, sed non vult coronare corruptam. Idem docet D. Basilius libro de Vera virgine. Ceterum, inquit, si hoc amittas patrimonio integerrime castitatis, quamvis illa omnia facias quæ dixi, celumq; ac terras, maria & abyssos, immensumque ærem peruagata fueris, nulla omnino ratione hoc recuperare iam poteris. Quo enim pacto quod corruptum semel, incorruptum fieri? qua ratione quæ cognouit virum, quasi non agnouerit, existimabitur? Et infra: Penitentia quidem peccatum relaxari certum est: verum quæ corrupta est, quasi inuoluta persistet, redintegrari omnino non valet, dum vixit, iugebit. Ratio est, quia sicut innocentia denotat animam numquam peccato mortifero fuisse contaminatam: ita virginitas ineludit vel connotat, carnem numquam voluntariè esse violatam, aut libidine pollutam. vnde sicut vno peccato mortifero irreuerabiliter perit innocentia; ita virginitas vno actu libidinis, sicut tamen omnes virtutes, quæ cum innocentia erant, & quidquid est positivæ perfectionis, recuperari possunt; ita etiam quidquid est positivæ perfectionis in virtute virginitatis, recuperari potest: non tamen dicitur virginitas; quia hoc nomen negationem experientie voluntarie libidinis denotat. tota enim ratio cur innocentia & virginitas recuperari nequeant, est, quia negationem connotat, quæ semel ablata nequit restitui: quia ad actum præteritum, quo ablata est, tollendum, non est vlla potentia: qui enim semel ruit, fieri nequit vt numquam ruerit.

Petes, Quibus modis ita amittitur, vt non possit absolute recuperari?

Respondeo, Primò, Ex parte viri, per copulam carnalem: ex parte femine, per voluntariam claustrum virginalis violationem, siue in matrimonio, siue extra, idque siue per copulam, siue per aliam turpitudinem. Hic modus est maximè notus, adeò vt etiam vulgò sciat hac ratione virginitatem in perpetuum amitti.

Vnde tali modo corrupta non potest vquam velari; nimirum velo consecrationis, quod ab Episcopo anno 25. ætatis accipitur: de quo est Canon Pij Papæ cap. Virgines. 15. & Gelasij cap. De-

R r r uotis.

116
Amisso
irreuer-
tabilis.

Cur non
possit recu-
perari.

117
Quibus
modis a-
mittitur.
1. Per co-
pulam.

Talis non
potest ve-
lari.

uotis. 11. & Concilij Africani 3. c. 14. Placuit. 20. q. 1. Huius consecrationis forma habetur in Pontificali Romano pag. 186. & sequentibus. Secus de velo professionis. Nec refert etiam si res sit occulta, & passim habeatur virgo, sitque pro virgine admissa & professâ; & scandalum nasceretur, si reiceretur, vt multi DD. tradunt, D. Thomas in 4. d. 14. q. 1. a. 5. & Caietanus in Summa, v. Virginum consecratio, Fumus eodem, num. 3. Siluester v. Consecratio virginum, n. 2. quia, vt iidem aiunt, in sacramentalibus Ecclesiæ actionibus non debet interuenire fictio, sicut nec in Sacramentis: atqui fictio esset, si ea quæ verè non est virgo, vocaretur virgo. Deinde illa consecratio est propria virginum: ergo nullo modo potest non virginibus applicari; sicut consecratio aquæ non potest applicari vino.

Addunt tamen, hoc casu; quando esset periculum scandali, posse illas benedici, omittis ijs quæ sunt de substantia consecrationis, & mutato nomine virginitatis, in nomen castitatis vel continentie.

118
Obiectio.
Si ves-
tum ex
consecratione
confertur.

Dices, Quid si Episcopus rem norit ex sola confessione? Quid si illa cautela nihil profit ad virginis famam tuendam, & re detecta impendant grauisissima incommoda? Deinde si nomina, quæ ponuntur in forma, sic commutari possunt, cur non etiam eorum significatio absque commutatione potest extendi, vt per virginitatem etiam intelligatur virginitas putatiua; & appelletur virgo, quæ passim talis putatur & vocatur; sicut dicitur Doctor, Prætor, Comes, qui talis passim habetur, & sicut Ioseph in Scriptura vocatur pater Christi?

Respondeo, In priore casu, Episcopum, si illi persuadere non potest vt sponte abstineat, posse & debere illam more aliarum consecrare, nihil mutando vel omitendo: quia alioquin illam apud eos qui adfunt, periculo suspitionum exponeret, & secreta confessionis facto suo panderet: quod nullo casu est licitum.

Idem videri possit dicendum in secundo casu, quando scandalum impendens esset graue, & nulla alia ratio illius euitandi suppeteret, quod tamen rarum est. Hoc probari videtur ratione adducta: & confirmari potest, quia preces, & cetera quæ in consecratione virginum adhibentur, solum habent vim per modum deprecationis factæ in persona Ecclesiæ, concurrente ad hoc ipso ordine Episcopali; & tota significatio cærimoniarum est ex institutione Ecclesiæ: ergo in potestate Ecclesiæ est, hanc formam consecrandi, quando periculum grauisissimi incommodi ita postulat, etiam illis accommodare, quæ publicè virgines habentur: nam & hæc quoque suo modo possunt esse sponsæ Christi, & sunt omnium gratiarum, quæ ibi postulatur, capaces. Hanc sententiam tenent aliqui antiqui, vt patet ex Siluestro; & quidam recentiores.

119
2 Volunta-
ria pollu-
tione amit-
titur.

Secundus modus est per voluntariam pollutionem, etiam si fiat absque copula. hac enim virginitatem perire absque spe recuperandi, docet diuus Thomas a. 1. ad 4. & art. 3. ad 3. Caietanus ibidem, & passim alij Doctores. Probat, quia præcipua voluptas carnalis in hac consistit, & omnes alij actus, etiam copula, & violatio claustrum, ob illius voluptatem fiunt: ergo si villo actu amittitur, maxime isto, qui est ceterorum finis. Neque ad hoc

requiritur alius actus exterior, quo hic excitetur, vt putat Martinus, quem refutat Caietanus art. 1. in 3. quæstione: quia alioquin qui sola imaginatione huiusmodi fecedatent sponte in se procuraret, etiam si millies id fecisset, esset virgo, & habiturus esset laureolam virginitatis post penitentiam: quod est absurdum, etsi enim cum mulieribus non sit coinquinatus, non minus tamen forde, imò turpius, & magis contra virtutem castitatis, vt infra cap. 3. dicemus.

Nec refert, etiam si in somno contingat, modò in vigilia procurata fuerit; vt si quis eo sine certo genere cibi vel potionis sit vsus. Secus tamè si non fuit procurata, sed præter intentionem absque culpa, saltem letali, euenerit: etiam si fortè postea placeat, quia approbatio illa superueniens, non facit actum illum præteritum esse voluntarium, vt rectè Caietanus art. 1. dub. 3.

Aduerte tamen, puellam, quæ hoc modo, vel etiam accedente contactu externo polluta fuit, si carnis integritatem retinet, posse velari; vt rectè docet Caietanus in Summa, v. Virginum consecratio, Siluester, & Fumus, supra. Ratio est, quia etsi coram Deo non sit virgo, nec habitura sit laureolam; tamen apud homines censetur virgo, omnes enim vocant virginem, quæ claustrum virginale retinet illæsum, etiam si sapius intra se spermatis effusione sit contaminata: quamuis enim non sit virgo virtute; est tamen virgo statu, vt inquit Caietanus. Vnde Ecclesia, quæ vitur nominibus vt plures, idem per nomen *virgo* & *virginitas* intelligit, quod vulgò intelligi solet: cuius signum est, quòd in Pontificali Romano, vbi de hac consecratione agitur, non dicatur roganda de aliqua contaminatione, sed *de vita, conscientia, & carnis integritate*, vt notat Caietanus. Itaque non requirit Ecclesia nisi carnis integritatem.

Tertius modus est per turpes contactus, animo libidinoso factos vel admissos; nimirum si tales sint, & eo modo fiant, vt in natura sana necessario pollutionem excitarent: quamuis fortè reipsa in hoc homine ob naturæ debilitatem, vel morbum id non faciant: id enim per accidens est. Confirmatur, quia non videtur dubium quin per sodomiam amittatur illa carnis puritas, quam postulat virginitas, etiam si fortasse non adsit pollutio; quia actus ille ob eam causam fit, & ex se est ad hoc sufficiens in tali ætate. Idem dicendum de alijs turpibus contactibus. Ita sentit Rosella v. Virginitas, citans Vlericum, & insinuat Caietanus articulo 1. versus finem, ad 5. quamuis paulò post dubitet de viro. In puero tamen, cui ratione ætatis deest potestas seminandi, sentit nullo actu turpi virginitatem ex parte corporis amitti. Contrarium fortè verius, si adsit perfectus rationis vsus. Ex his patet, quia ratione virginitas sit recuperabilis, qua non sit.

Dices, Etiam ipsa virtutis species non videtur posse recuperari: nam hæc consistit in proposito seruandæ integritatis: hoc autem propositum amissa integritate est impossibile; quia conseruari non potest quod non potest recuperari. Ob hoc argumentum Martinus etiam ipsam virtutem, qua talis est speciei, irrecuperabilem esse tradit contra D. Thomam.

Respondeo Primò, Hoc argumento solum probari, non posse hanc virtutem recuperari actibus efficacibus; non autem, non posse inefficacibus,

110
Sicut som-
ni accidit.

120
Polluta po-
tate velari.

121
3. Per con-
tactus im-
pudicos.

122
Obiectio.
An virtus
possit recu-
perari.

Resp. 1.

cibus, qui in simplici affectu & bonis desideriis consistunt: hi enim sufficiunt ad virtutem comparandam, & suo modo exercendam. sic pauper potest comparare virtutem magnificentia, etiam si illi materia ad opus externum necessaria desit.

Resp. 2.

Respondeo Secundò, Etiam posse recuperari efficacibus actibus, non quibus velit conseruare integritatem; sed quibus velit in posterum absti-

nere ab omni actu, quo posset violari integritas, si esset. Virtus enim virginitatis non aliter conseruat integritatem carnis, quam cauendo omnia quæ illam possent lædere. quare cum eadem omnia, etiam amissa integritate, caueri possint, potest habere omnes actus quos antè habebat. Non tamen dicitur *virginitas*, quia hoc nomen connotat integritatem.

CAPVT III.

De Gula, Ebrietate, & Luxuria.

Habet Dubitationes 15.

Hæc vitia virtutibus superiore capite expositis opponuntur; gula abstinentiæ, ebrietas sobrietati, luxuria castitati.

id est, plus quàm natura requirat: qui modus est frequentissimus.

DUBITATIO I.

Quid gula, & quale peccatum.

D. Thomas q. 148.

Circa ipsam *sumptionem* potest esse excessus vel ratione *modi*; vt si quis voraciter comedat, cibos non mansos deuorando, sicut canes, & leones, hoc significat *ardenter*.

Vel ratione *temporis*, debitum tempus præueniendo, vel etiam sæpius quàm deceat comedendo. quod indicat *præpropere*.

Differunt autem hæc inordinationes specie, secundum D. Thomam, vnde etiam diuersæ in diuersis reperiuntur: alij enim solum peccant in pretiositate ciborum; quia nihil illis sapit, nisi peregrinum & sumptuosum: alij in qualitate, & palati teneritudine: alij in quantitate: alij in voracitate: alij in crebritate sumendi: alij in pluribus horum: alij in paucioribus. Expressit hos quinque modos D. Gregorius loco cit. his verbis: *Quinque modis nos gula vitium tenet: aliquando namque indigentia tempora præuenit: aliquando lautiores cibos querit: aliquando que sumenda sunt, accuratius preparari appetit: aliquando in ipsa quantitate sumendi, mensuram refectionis excedit: aliquando in ipso astu immensi desiderij aliquis peccat.*

3
Discrimen
illorum
modorum.

Hoc nomen dupliciter accipitur. Primò, Generaliùs, vt etiam comprehendat inordinationem, quæ contingit in potu: & hoc modo diuiditur à quibusdam in *comessationem* & *ebrietatem*, tamquam in species; quarum meminit Apostolus ad Romanos 13. *Non in comessationibus & ebrietatibus.* puto tamen, *comessationem* ibi amplius inuoluere; *noip* enim (qua voce ibi vitur Apostolus) significat lasciuam computationem cum impuro cantu, aliisque temulentis dièctis & factis; vt ex scholiis Photij, Theophylacti, & aliis Auctoribus Græcis constat. hoc apud Latinos vocatur *comessatio*, non tam à comedendo, quàm à *καμὰν*, quod est computationi lasciuæ deditum esse.

Comessatio.

Secundò, Strictè, vt opponitur virtuti *abstinentiæ* strictè acceptæ: & hoc modo sicut abstinentia est virtus, quæ facit nos moderatè appetere & vti cibo, & potu nos inebriante, ita *gula* est vitium in appetitione & vsu delectationis cibi & potus debitum modum, id est, præscriptum rationis, excedens.

Hoc autem fieri potest quinque modis, vt pulchrè ostendit D. Thomas art. 4. ex D. Gregorio lib. 30. *Moralium* c. 27. qui hoc versiculo continentur, *Præpropere, laute, nimis, ardentè, studiosè.* nam excessus spectari potest vel circa ipsum cibum, qui huic homini non congruit, vel circa illius *sumptionem*. circa cibum, vel ratione *substantiæ*, vel *qualitatis*, vel *quantitatis*.

2
Quinque
modis
excessus
aiur.

Ratione *substantiæ* est excessus, cum appetuntur cibi pretiosiores, quàm conueniat statui; vt si Religiosus contempnis aliis cibis, nolit comedere nisi perdicæ, phasianos, ficculas. hoc insinuatur per *laute*.

Ratione *qualitatis*; vt cum in condimentis & studio preparandi est excessus: vt si nolit comedere, nisi multo saccharo, vel succis variis sit conditum. hoc indicat *studiosè*.

Ratione *quantitatis*; cum nimium comeditur,

Petes, Vtrum his modis omnes gulæ species contineantur, videntur enim esse aliqua alia: nam qui comedit carnes tempore veitio, peccat peccato gulæ; similiter qui comedit ante Communionem, & tamen nullo horum modorum peccat. Idem videtur de illo, qui loco indebito, v. g. in templo, vel in foro comedit. Item qui cibus noxiis vitur. Denique qui carne humana, vel carbonibus, aliisque cibus execrandis delectatur.

4
Obiectio.
An omnes
species
contineantur.

Respondeo, Illas solas esse gulæ species, quæ constituuntur per circumstantias inducentes diuersas inordinationes, oppositas virtuti abstinentiæ. tales autem videntur esse solum quinque supradictæ, quia inordinatio, quam inducunt, non repugnat propriè alteri virtuti quàm abstinentiæ. Circumstantiæ verò, quæ inducunt inordinationem repugnantem alteri virtuti, non constituunt speciem gulæ, sed alterius vitij, ad quod illa inordinatio per se pertinet. v. g. ex eo quod cibus sit noxius, non constituitur species gulæ; quia nocere naturæ suæ non est cõtra virtutem abstinentiæ, sed contra charitatem sui. vnde in vsu talis cibi non est alia inordinatio propria gulæ, quàm quod cibus nimis ardentè appetatur, ita vt ex eius affectu homo velit nocere valetudini. Itaque in casibus propositis non constituitur distincta species gulæ, sed inordinatio gulæ, quæ in illis reperitur, pertinet

Resp.
Quæ dicitur
propriè
vitiij
alicuius
species.